

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
Hirdetéseket és előfizetéseket **FÖLDES EDE** könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszobás szerint a Leopold Gyula
Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Szemle.

Mi magyarok nagyon szépen tudunk beszélni. Eszmegazdagságunk egy kincses bányája. Kár, hogy ezeket a kincseket ritkán és sokszor rosszul értékesítjük a magunk javára. Néha az is megtörténik, hogy gyönyörű floskulusokat, szövirágokat, valóságos eszmekincseknek tekintünk. De még gyakoribb az az eset, hogy csak azt nézzük: ki beszél? Ha népszerű, vagy felkapott ember az illető, akkor annak minden szava szinarany, igazság, annak ötletei remek eszmék, melyek gyujtanak, ragyognak, tündő kölnék, mint a nap. De ha egyszerű, szerény, alaposan gondolkodó ember mondja, írja, hirdeti az igazságot, — jutalma sokszor csak gúnyos mosoly, vállvonítás, legfeljebb az a megjegyzés: szép, szép, lehet hogy igaza van!

Ezen a héten két érdekes beszéd hangzott el. Az országos katolikus gyűlésen, Pécsen, ezer és ezer minden rendű és rangú ember előtt az egyik, — az orvosok és természettudósok nagygyűlésén — Pozsonyban a másik. Kiváló, fenyves elmék, előkelő nagynevű férfiak mondták e szép beszédeket, érdemes volt meghallgatni, de érdemes gondolkodni is felettük. Gróf Zichy János, ez a komoly tanulmányokkal foglalkozó és mélyen gondolkodó politikus a szabadság és tekintély egymáshoz viszonyáról szólva, azt állítja, es fájdalom — nagyrészen igaza is van, hogy „a mai társadalmi bajok gyógyításának nehezége abban rejlik, hogy az emberek nem tudnak élni a szabadsággal; a mint a szabadság a cselekvő ember kezébe kerül, összezúgorodik és elenyészik, vagy zsarnoki önkényre változik át. Amíg a szabadság csak ideál, addig istenitlik, imádják, rajonganak érte; amint azonban valósággá vált: lecsuszik az ideális magaslattáról, hogy önző célokat szolgáljon azoknak a kezében, akik megszerezték!”

Gróf Apponyi Albert, nemzeti kulturánk magas szellemi röptű vezetője, a nagyon komoly hivatású orvosok és természettudósok díszes gyűlékezete előtt, abban a teremben, a melyben 1848. április hó 11-én nehaj V. Ferdinánd királyunk az első független felelős magyar miniszterium jelenlétében a 48-as törvényeket szentesítette, kijelentette, hogy „a magyar nemzeti egyéniség önálló érvényesítése: ez az én hitvallásomnak magva. Ámde ehhez kettő szükséges: a nemzeti jelleg és az emberi tartalom. A semminek, vagy a kevésnek, vagy a selejtesnek, vagy a kikölcöszöltnek nemzeti mázzal való bevonása még nem nemzeti egyéniség, legkevésbé pedig önálló nemzeti egyéniség, és — ha szabad mondanom — legeslegkevésbé életképes nemzeti egyéniség”.

Tessék ezt a két tételt egybevetni, ko-

molyan megfontolni és azután körül nézni közeletünkben, politikai embereink között es társadalmunkban, es ekkor fájdalom, oly jelenségekre találunk, melyek elítéleseitől magunkat megtartóztatni alig lehet.

A néppárt nem válik ki a koalícióból. Ezt kívánja Kossuth Ferenc is, gr. Zichy Aladar is es mindenki, a ki komolyan értelmezi a koalíció alapszerződését. 32 néppárti van csak, es így ha kiválnának, numerice nem sokat vesztené a koalíció, es ebben igaza van Barabás Belának. De mivel annak a szövetezesnek, melyhez a néppárt komolyan járult, vannak nagyon is komoly köteleseégei, melyeket még nem teljesített, előbb ezeket a köteleseégeket együttesen kell teljesíteni s csak azután lehet élni azzal a joggal, melyet „aktio-zabadság”-nak neveznek.

Levelezés.

I.

Krakkó, 1907. aug. 26.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Az „Alsófehér” 67-ik számában Gál Lajos okleveles gazdász aláírással cikket közöl, mely ezafelől es válasz akar lenni, a Közérdek 63-ik számában megjelent levelemre.

Gál Lajos ugyilátszik sok elve közé, az igazmondás elvet nem sorozta, mert azon állítása, hogy a vajasdi szavazókat a választás éjjelen több vajasdi gazda társaságában ő szedte volna össze, mellékelt nyilatkozat révén — melyet szó szerint közölni kérek — nem nyer igazolást, miután épen általa idézett gazdák nyilatkozata értelmében, setalovaglása folytán megehezve jönnek látta megreggelizni, es a szavazókat gróf Teleky József tanyájáig kísérni.

Gál Lajos azon állítása, hogy 4 zsidó korcsmáros szavazatát Vajda Sándorra adta le, rágalom, melyről bárki a hivatalos szavazási lajstrom betekintése mellett meggyőződhetik.

Szedőjének jóvoltából, a Közérdek Károlynak keresztelt el, ezt Gál Lajos egy csomó idézetre használja fel, nem gondolva meg azt, hogy az „Alsófehér” jóvoltából vele ugyanaz történhetik, midőn Csuka Domokos főszolgabíró Csutak Domokosnak nevezi el. De ez talán a hivatkozás kedvéért történt.

Szerkesztő úrnak őszinte hive

Bürger Lipót.

Nyilatkozat.

Alólirottak kijelentjük, hogy 1906. év május havában lezajlott képviselőválasztás napjának reggelén Gál Lajos czelnai tisztartó, Vajdasdon alólirott Tóth Ferencz lakásán megjelent lóháton, innen Vajasdi Já-

noshoz betért reggelezni es beuntunket, midőn szavazatunkat leadni Magyarigenbe vonultunk, gróf Teleky József sárdi tanyájáig kísért, a választókkal azonban sehoh sem érintkezett, sem azelőtt, sem azután.

Kelt Vajasdon, 1907. évi augusztus 24-én.

Tóth János m. k., Id. Tóth Ferencz m. k., Szilágyi József m. k. keresek, Vajasdi János József m. k., Vajasdi László m. k., Kádár János m. k.

II

Abrudbánya, 1907. aug. hó 16.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Az „Alsófehér” augusztus 15-én megjelent számában: „Verespataki levél” czim alatt megjelent közleményben „a járási székhely áthelyezésének kérdése”, ami alatt személyem is említve van, legyen szabad hát e kérdésről nekem is nyilatkoznom.

Mindjárt a kezdet kezdetén az van állítva, hogy ezelőtt egy-két évvel a román községek kérelmeztek a járás székhelyének Abrudbányára való áthelyezését. Miután „Hazajáró” úr csak ritkán látogatja meg községet, ugy látszik nem nézett komolyan utánna, hogy Abrudbánya város képviselőtestülete is kérelmezte es így azok is, a kik most szerrinte azzal vannak tisztába, hogy Abrudbánya városának ebből vajmi kevés haszna lenne.

„Eleinte ugy tervezték” mondja „Hazajáró” úr, hogy a küldöttséget Vajda Sándor vezesse.

Ebből sem eleinte, sem most egy betű sem igaz, mert eleinte is, azután is gr. Üchtritz Amadera gondoltak, — csak Abrudbánya város polgármesterének tanácsa után fordultak a polgármester utján hozzám.

Nem tudom ez történt-e nagy csudálkozásokra es meghökkenésükre vagy valami egyéb. Sajnálom, hogy az eljárás eredményéről nem tudakozódott fölém, hiszen akkor nem a sablonos feleletet kapta volna.

A miniszter úr önmagyméltósága egyenesen azt a feleletet adta, hogy a szolgabíróság székhelye törvény szerint ott van, hol a járásbíróság, ha kivételes tekintetek nem követelik azt, hogy más helyt legyen. A járásbíróság Abrudbányán van, tehát ez a törvényes álláspont.

Mi is sajnáljuk, hogy a főispán úr öméltóságát nem találtuk otthon, mert biztosítottuk volna arról, hogy ez a mozgalom nem magyarelles, s talán mert a főispán úr ő méltósága a szó teljes értelmében uri ember, nem is itélt volna ugy el, mint „Hazajáró” úr, ki levegőből kapkodva vesz ajakára itéletet holtak s elevenek felett.

Valótlant lesett el „Hazajáró” úr az alispán úr ajakáról is, melyszerint „megigerte a mozgalom támogatását”.

Szász József alispán úr azt mondotta: „kérésük kiegezesítés végett visszaküldetett,

emlékezete szerint a községek képviselőtestületi gyűlésekre kiadott meghívói nem voltak mellékelve, egyébként e felett nem ő határoz, hanem a törvényhatóság.

Felesleges volt hát az alispánt vádolni, s nyilatkozatra felhívni.

„E mozgalmak magyarellenessége ugyanis kétségtelen, hiszen Verespatak a járás természetes központja stb.” mondja Hazajáró úr!

Ugyan kérem mivel igazolja ezt? Hát Muska községet kivéve, melyik község van közelebb Verespatakhoz, mint Abrudbányához.

Tudomásom szerint Verespatakra csak egy út vezet, s ott ez is megszűnik, mintha világvége volna ott. A járás központja egyedül Abrudbánya, sőt az egész havasnak is csak Abrudbánya a központja. Abban igaz van „Hazajáró” úrnak, hogy Abrudbánya magyarságát számos hivatal támogatja. De ezen igazsága nem elég ám a mellett, hogy a törvény intenciója végre ne hajtsanak. Ez a mozgalom már csak azért sem magyarellenes, mert a románok maguk kívánják, hogy magyarabb helységben legyen a szolgabírói hivatal.

Aztán tisztelt „Hazajáró” úr! Talán minden körülmények között tekintettel kell lenni a népre is, s nem szabad elfogultaknak lennünk önös érdekekért. A járás legnagyobb részének lakossága az összes hivatalokat Abrudbányán találja meg, ha a szolgabírói hivatal van ügyes baja, egyuttal más ügyet is itt végezheti. S nem kell időt vesztegetni külön arra, hogy esetleg Verespatakra is elzarándokoljon.

Jó volna, ha rámutatna „Hazajáró” úr arra, hogy is jutott Verespatak a szolgabírói hivatalhoz, hiszen az Abrudbányán volt, s tudomásunk szerint nem is miniszteri hozzájárulással helyeztetett át. Tetszett egykor egy szolgabírónak, mert Verespatakon háza volt — felpakolódni s áthurcolkodni Verespatakra.

Egyébként a magam részéről nem bánom, ha ott is marad; de az igazság teljesen a mellett diktál, hogy a járás érdeke mellé nyúltsanak s így a szolgabírói hivatal Abrudbányára helyeztessék át.

Hogy én a járás érdeke mellett Abrudbánya érdekét is szívesen hordom, ez ne essék rosszul „Hazajáró” úrnak, hiszen ő úgy látszik a távolból is küzd kezzel lábbal Verespatakért.

Mózes Mihály.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 4 oldalon jelenik meg.**

— **Olvasóinkat kérjük, legyenek szívesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.**

— **Lajos napján** ünnepies zászlódszettel és kivilágítással fejezte ki városunk közönsége történelmünk egyik legnagyobb alakja iránt való kegyeletes hűségét.

— **Személyi hír.** Majláth Gusztáv Károly gróf, erdélyi püspök egészsége helyreállítása végett Reichenhallba utazott. Társaságában vannak Rakovszky István, a képviselőház alelnöke és Bándi Vazul, a csíksomlyói fogimnázium volt igazgatója.

— **Uj házfőnök.** A minoriták aradi naggyűlésén Rada György Eleket nagyenyedi házfőnökké választottak.

— **Miniszteri elismerés.** A földművelésügyi miniszter Versényi Károly borbándi körjegyzőnek gazdasági tudósítói mi-

nőségben eltöltött 18 évi buzgó munkálkodásáért elismerését nyilvánította.

— **Az orvosok és természettudósok** pozsonyi vándorgyűlésén városunkból dr. Dobozzy Vilmos vármegyei főorvos és dr. Szilády Zoltán kollégiumi tanár vesznek részt.

— **Uj tanító.** Salmen Mihály ág. ev. tanító a szászsebesi elemi iskolához választván meg, helyébe — hallomásunk szerint — egy kitűnő képzettségű fiatal embert sikerült megnyerni. A mellett, hogy mint tanító szép sikert tud felmutatni, jeles zenész is, a kihez városunk zenei életének emelésében jó reményeket fűzhetünk. Az érdekelt szülők és zenekedvelő társadalmunk ezt a hírt bizonyosan szívesen fogadják.

— **Megtámadták a honvédeket.**

Pánád kiskülföldmegyei községben f. hó 25-dikén részeg oláh legények megtámadták az ott gyakorlatozó honvédeket. A megtámadott katonák védekezésül szuronyra kaptak s a támadók közül negyvenötön többekévesebb súlyos természetű sebet ejtettek. Ugy hallják, hogy kettő meg is halt. A provokáló iusultus és véres megtorlása ügyében a vizsgálat folyamatban van.

— **Az iparos-tanonc iskola** részére igazgatót és tanítót ma délelőtt 10 órakor fog választani ezen iskola felügyelő-bizottsága.

— **Színházi jelentés.** Kunhegyi Miklós színgazgató jelenti, hogy előadásai sorozatát f. évi szeptember hó 7-én Vig Özeveg operettel megkezdte. A társulat névsora: Molnár Bella szoubrette énekesnő, Nagy Irén coloratur énekesnő, Abonyi Terezi népszínmű és operette énekesnő, Kulinyi Karola énekesnő és szende, D. Fonó Giza naiva és énekesnő, Sáska Ilona anya és komika, Krasznóczy József társalg. és szende, Héczey Etele, Kiss Eszti, Várady Mariska, Földvári Rózi, Kovács Juliska, R. Kárpáthy Györgyike, Bokor Margit, karnok és segédzsinésznők. Kunhegyi Miklós kedélyes apa és jellemszínész, Kiss Árpád hős és bonvivánt színész, Deák Kornél komikus és buffó, Sziklai Jenő bariton énekes és színész, Mészáros Gyula tenorista és színész, Dénes Frigyes szerelmes és énekes, Kóhalmy Gyula komikus buffó, Pataki Gyula komikus. ifj. Lipthay Lajos, Bálint István, Rónai Sándor, Kormos Gyula, Halmi Béla, Bartha Ernő, kardalok és segédzsinészek. Bodochányi Henrik karnagy. Bokor Margit sugó. Bálint György szertáros. Sándor József színházi festő és díszítő. Műsor: A vig özeveg, Leányka, A harang, A bajusz, Koldus gróf, Legvitézebb huszár, Casanova, Kertészleány, Don Caesar de Basan, Csibészkirály, Milliárdos kisasszony, Berger Zsiga, Cserkeszleány, A királynő dragonyosai, operettek. Ideges nők, Doktor úr, Házi béke, Durand és Durand, Az erény utjai, Coullisset úr, vigjátékok. Rákóczi Rodostóban, Keresd a szíved, A tolvaj, Fromont és Risler, drámák. Leszámolás, Csárda virága, Ipanuram, Mária bátyja, népszínművek. Bérletárak 12 előadásra: Oldal- és I. rendű szék 20 kor., II. rendű 16 kor., III. rendű 10 korona. A bérletet Kiss Árpád titkár gyűjti.

— **Megkerült fegyencz.** F. hó 16-án az Orhegyen dolgozó fegyenczek közül megszökött Grözaveszku Juont Vizakna közelében a esendörök elfogták és kedden vissza hozták az itteni fegyintézetbe.

— **Lökötök.** Balászfalván Damsa Jánosnak az udvaráról, f. hó 19—20. közti éjjelen, az enyedi vásáron vett 8 éves pejlovát el-

— **Beírás.** A nagyenyedi állami polgári leányiskolában és a vele egybekapcsolt női kézimunka-tanfolyamon a beírások szeptember hó 2—4. napján, a javító vizsgák 5-én, a felvételi és tantervkülönbözeti vizsgák 6-án d. e. 9 órától 12 óráig lesznek. A beírásra első ízben jelentkező tanulók keresztlevelüket, iskolai és oltási, illetve újraoltási bizonyítványukat tartoznak beadni.

— **Beíratások.** A helybeli ág. ev. elemi iskolában az 1907/8. évre való beíratkozások szept. 2—5. napjain történnek; a tanítás ugyane hó 5-én kezdődik.

— **Ismét a kutya, mint életmentő.**

Egy frankfurti napilapban a következő esemény olvasható: A „Nizza” nevű liget gyermek-játszóterén egy gyermek-csapat játszott. A legdivatosabb játék volt napirenden: a köpenicki polgármester este. A játék és vele együtt a gyermekek zajongása tetőpontját érte el, ami a ligetben járókelőket annyira mebotránkoztatja, hogy a gyermekeket szétkergettek. A gyermekek épp akkor cipelték a megkötözött „polgármester”-t a vasúti átjáróhoz és ott a korlát egyik czölöpehez kötözték. A járókelők közbelépése folytán elriasztott gyermekek szétszaladtak és a szegény „polgármester”-t megkötözve sorsára hagyták. Abban a pillanatban egy rendezővonat közeledett és a szegény megkötözött gyermek halálra ijedve jajgatott és kiáltott. A kötelekeiben tehetetlenül vergődő gyermekhez a legkritikusabb pillanatban egy fekete uszár ugrott, amelyik rövid szimatolás után a kötelekeket szét-harapta és a gyermeket kiszabadította. Mindez oly gyorsan történt, hogy az ott ténfergő embereknek alig volt ideje a helyzet felismerésére, annál kevésbé a szükséges segély nyújtására. A derek kutya Baron állatszeliidító tulajdona volt, aki éppen akkor-tájban az Albert Schuhman-színházban szerepelt és családijával történetesen a ligetben sétálgatott.

— **Az apró madarak pusztítása.**

Francia szakkalok ismételt panasz tárgyává teszik azt, hogy dacára a fennálló törvényes intézkedéseknek, az apró madarak pusztítása még mindig nagy mértékben dívik. Egy állatvédő most ismét elmondja, hogy az elelmiszter és csemege üzletekben és a kirakatokban ezrekre menő apró madár látható. Egyetlen egy ily üzletben egy nap 3150 ily madarat számlált össze. Apró dobozokban tucatzájjal árulják e kis madárhullákat. Egy ily doboz, melyben 12 vegyes fajú madárka van 15 sousért (mintegy 70 fillér) árusítatik.

Közgazdaság.

Hogyan lehetne mezőgazdaságunk jövedelmezőségének emelésével kapcsolatosan a munkáshányt eredményesen ellensúlyozni?

Irta: **Ambrózi Mihály**, a Fischer és Társa özezg tagja.
(Folytatás.)

Nagy nehézségbe ütközne egész marhatenyésztésünket egy csapásra megváltoztatni, ez az itteni vidéken ép úgy mint máshol csak lassacskán, idővel volna keresztül vihető.

Igen szép feladata nyílna a Gazdasági egyesületnek, tenyésztéshez alkalmas fajok meghonosításánál, a magas kormány ismert jóakaratu támogatását semmi esetre sem vonná meg ezen czél keresztülvitelének előmozdításától.

A Maros völgyének termékeny talaja né-

zetem szerint löhere termeléshez igen alkalmas; megjegyzendő, hogy természetadta legelőben szegény vidéknek a marhatenyésztéshez szükséges fokelleke a kiterjedt löhertermelés.

A takarmánytermelés már magában hordja azt a megmérhetlen előnyét, hogy csak kevés munkaerőre van szüksége és a talajt meg a követő vetések részére a lehető legjobb állapotban hagyja hátra. Mivel a löher gyökerei meglehetősen mélyen nyulnak a földbe, azt meglazítják és természetadta képességükkel fogva a levegőből légnit sziváru magukba azt a földnek átadják és megtelítik ezen növénytápanyaggal nem megvetendő mennyiségben.

A löherfajok tápképessége elől áll, ha mindjárt a tápanyag aránya nem is olyan előnyös, mint a jó szénáé, mi azonban az által ellensúlyozható, hogy szénhidrát tartalmazó takarmányfeléket vegyitünk hozzá, mi által az arány kiegyenlítődik.

Takarmánytermelés mellett még a gabonanevek kiterjedt termelését se hagyjuk el. Evvel nem az van mondva, hogy téli gabonaneveket vessünk nagyobb mennyiségben, hanem nyáriakat u. m. zab- és árpa-termelést folytassunk; egy rendszeres állattenyésztésnél különösen borjúk és csikók nevelésénél ez elmulasztathatatlannal szükséges.

Az előbbieket figyelembe véve vidékünkön négytagu gazdaságnál következő sorrend betartását tartom a vetésnél legcélszerűbbnek.

1. Kapáló termények (tengeri, répa és burgonya).
2. Nyári gabonanevek löhervetéssel.
3. Vörös löher.
4. Őszi buza vagy rozs.

Ezen gazdálkodási móddal birtokunkat négy egyenlő tagba osszuk. Az első táblát trágyázás után kapáló terményekkel nagyobb részt tengerivel, azután szükséghez mérten burgonyával és répával vessük be, a tengerit követi egy nyári takarmányfaj u. m. zab vagy árpa, melybe vörös löher lesz vetve, a löher még egy évig állva marad s 2-3 szori kaszálás után augusztus hóban ledöntjük, úgy hogy őszkor azután a negyedik évben következő őszi gabonaneveket vethessük bele. Így azután minden évben változtathatjuk a táblák használatát.

Nagyobb gazdaságoknál még előnyösebben érvényesülne a 6 tagu gazdálkodási módszer alábbi összeállítással.

1. Parlag, trágyázás.
2. Őszi vetés löher bevetéssel.
3. Löher.
4. Löher, őszi buza vagy rozs.
5. Tengeri, trágyázva.
6. Zab vagy árpa.

Míg az előbb leírt módszernél a birtok csak 4 tagba lett osztva, ennél 6 táblába osszuk. Az első parlagon marad, vagy bevethetjük zab és abrakborsó vegyítéssel, esetleg csalamádét termelhetünk, mivel ez egy igen tápláló zöldtakarmány és csapása kitűnő trágyaként szolgál. Időszzerű szántás után téli termény következik, melybe a követő tavaszon vörös löher lesz vetve; a követő két évben azután a vörös löher állva

marad, melyet évenként kétszer háromszor kaszálhatunk. Csak azon esetben, ha a löher a második ültetési évben elyengül, tehát a harmadik év őszi szántjuk fel a talajt és a negyedik évre teli terményekkel vetjük be. Téli termény és löher után kapáló termények következnek, melyek révén a talaj alaposan trágyázva lesz. A kapáló termények: tengeri, burgonya után nyári takarmányt u. m. zab, árpa lesz vetve.

Ha ezen terményváltás összeállítását figyelemmel kísérjük, azt tapasztaljuk, hogy a négytagos művelési módszerrel a birtok 1/4-ed része, a hattagosnál 1/6-od része lesz csak beültetve kapáló növényekkel, a kézi munka pedig a többi terménynél igen csekély, úgy hogy kissébb birtokoknál számításba sem jöhet. E mellett a birtok jövedelmezősége semmi körülmények között sem szenved, ellenkezőleg gyarapszik az által, hogy a takarmánytöbblettel marhaállományunkat emelhetjük. Ezen fent leírt tényt igen könnyű volna számokkal érthetővé tenni, de ez jelen közleményem keretén kívül eső dolog lévén, kénytelen vagyok tőle eltekinteni.

Gazdálkodási tervezetünk összeállításánál alapulvül szolgáljon, hogy csak természetadta erőteljes, megfelelő fekvésű talajt használjunk szántóföldnek. Gyenge talaj, mely meredek lejtőn fekszik, nem éri meg a munkát, melyet befektetünk, hogy kapálóterményeket vessünk bele, mivel a termések ily helyeken igen kétéseknek bizonyultak. Dülöket, hol a talaj már a természetből fogva is gyenge, legjobban tesszük, ha rétté vagy legelővé alakítjuk át, igen előnyös ezeket baltaczinna bevetni. A baltaczin lepkenövény (hüvelyes növény) talajjégei igen kevesek, igen bőnövesű és az állatok által igen kedvelt takarmány. Ez alkalommal nem mulaszthatom el megjegyezni, hogy a baltaczin csakis szép időben kaszálható, mivel a gyökerek esős időben igen könnyen rothadnak. Ilyen dülök jövedelmezőségét avval is emelhetjük, hogy azokat gyümölcsfákkal ültetjük be. Igen meredek lejtőket legcélszerűbb akáczezal beültetni, mivel ezen fát szőlőkarók készítéséhez igen jól használhatjuk. Megjegyzendő, hogy ez ma egy igen keresett cikk és azok előállítására igen jövedelmező foglalkozás.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részv.-társ.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

26674 - 1907. I.

Árverési hirdetés.

Alsó-Fehér vármegyében Marosportus és Alsómarosváradja között a Maros folyón átvezető kincstári hid vámszedési joga, valamint a hidhoz tartozó és a Maros jobb partján fekvő vámház jelenlegi bérlete a folyó év végével lejár;

ennélfogva az 1908. évi január hó 1-től kezdve három (3) egymásután következő évre ugyanis 1910. év december hó 31-ig a legtöbbet ígérőnek hasznó bérbe fog adatni

Ezen czélből **folyó évi október hó 15-én** d. e. 10 órakor a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog tartatni. A kikiáltási ár nyolcezerhatszáz (8600) korona.

A szóbeli árverés megkezdése előtt a nevezett pénzügyigazgatóság főnökénél 1 koronás bélyeggel ellátandó írásbeli ajánlatok is benyújthatók, melyek a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel, készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban, ellátandók.

Az írásbeli ajánlat ajánlattevő által sajátkezűleg aláírva adandó be, s abban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó, ugyszintén világosan kiteendő az ajánlattevőnek az a nyilatkozata, hogy az árverési és szerződési feltételeket jól ismeri s magát azoknak aláveti. A borítékba zárt és lepecsételt ajánlat következő czimzéssel látandó el: „Ajánlat a marosportusi kincstári hid vámszedési jogának bérletére”. Az árverés napja előtt esetleg már beérkező írásbeli ajánlatra vonatkozó bánatpénz vagy értékpapir valamelyik kir. adóhivatalnál letétbe helyezendő és az ajánlathoz csak a hivatalos nyugta csatolandó. A készpénzzel vagy értékpapirral tett ajánlat már a beérkezés napján felbontatni fog, hogy a bánatpénz a kir. adóhivatalnál letétbe helyezhető legyen.

Az árverés előbb szóbelileg fog megtartatni és az írásbeli ajánlatok csak azután bontatnak fel. Egyenlő szóbeli és írásbeli ajánlatok mellett a szóbeli bíró előnnyel; két egyenlő írásbeli ajánlat között az árverező bizottság által azonnal megejtendő sorsolás dönt.

A megtartott árverés után beérkezett vagy a megfelelő bánatpénzzel el nem látott ajánlat figyelembe nem vétetik.

A szóbeli árverezők részéről bánatpénzül szintén a kikiáltási árnak 10%-a teendő le az árverés megkezdése előtt.

A legtöbbet ígérő bánatpénze visszatartván vele a bérszerződés felsőbb jóváhagyás feltétele mellett azonnal meg fog köttetni. A többi árverező bánatpénze az árverés berekesztése után vissza fog adatni.

Az árverésben résztvehetnek mindazok, a kik hazai törvényeink szerint terhes szerződésnek kötésére jogosítvák és kik a kincstárnak bérhátralekkel nem tartoznak.

Az ezen árverésre illetve hasznó bérletre vonatkozó egyéb szerződési feltételek a nagyenyedi pénzügyigazgatóságnál (hivatalos helyiségében) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők vagy 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényre írásban is közöltetnek.

Nagyenyed, 1907. augusztus 18-án.

Róka, s. k.
p. ü. igazgató.

164 1-1

Ifj. MÉLÁSZ JÁNOS ÉS TÁRSA

női és férfi divatáru, fehérmű és rövidáru raktára; temetkezési és hullaszállítási vállalata Nagyenyeden, Főter 3. szám.

Bátorkodunk a n. é. helyi és vidéki közönség szíves figyelmét a most újonnan be rendezett
női és férfi divatáru, fehérmű és rövidáru raktárunkra föl hívni,

hol jutányos áru és a legpontosabb kiszolgálás mellett szereshető be minden szükséglet.

Temetkezések rendezését és hullaszállítást legnyújtányosabb áruk mellett eszközölünk, egyszerű és díszes kivitelben.

350—1907. szám.

Arverési hirdetés.

A kolozsvári ev. ref. egyházközség tanácsa közzhírre teszi, hogy a Dózsa Kálmán által a kolozsvári ev. ref. egyháznak hagyományozott ingatlanokat, nevezetesen a nagyenyedi 435 sz. tjkben foglalt 1625—1626 hr. sz. a Toth-utca 110 szám alatti kertet, a 2408 és 2409 hr. sz. felső-lövő szintben levő kert-teret és az 1703—1704, 1711/1, 1711/2 hr. sz. a Nagyhorgos, Bükkös és Hosszualj helyen levő szántó, rét-legelőt nyilvánosan önkéntes árverésen eladja.

Az árverés Nagyenyeden a ref. egyház tanácsstermében **1907. évi szeptember hó 8-án** d. e. 9 órakor s folytatolag fog megtartatni. Az árverés fogantatásával Sárossy Pál gazdagodnok és Régeni György, pénztárnok bizatnak meg. 163 2—3

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Ajánlom a n. é. birtokos és gazdaközönségnek kitűnő és elsőrendű **marok lerakó arató-gépmotort** mereksélt használati díj mellett, avagy rész aratásra, melyet nálam raktáron megtekinthetnek és az aratásra megszerezhetnek, avagy az időnyre szerződésileg leköthetnek.

Továbbá ajánlok tökéletes, tiszta és szakszerű cseplésre, amit ket teljesen újonnan javított gözeseplő garnitúrákkal evék óta gyakorlattal be is bizonyítottam.

Elvialatok mindennemű gépek és lakatos munkák készíteset, szakszerű javítást, bicziklik, varrogepek, permetezo gépek a legjobb gyártmányokból és mindenféle gépalkatrészek állandóan raktáron tartatnak.

Tökéletesen jó permetezők és bicziklik napi díjak mellett használatra adatkak.

Szakmamban vagy mindennemű költséggel és felvilágosítással díjtalanul szolgálak.

Becses partitogast ker

kiváló tisztelettel

12 69—104

HEGYI JÁNOS,
műlakatos és gépjavitó műhelye.

Csak **SICULIA** névvel ellátott üvegek valódiak.

A MÁLNÁSI

„SICULIA”

FORRÁS-VIZ

a sós savanyuvizek királya.

Sziklarétegeken át fűrt **ártézi forrás.**

A gyomoréget rögtön megszűnteti. Fáradtan evagygerjesztő. Azonnal ható fülönlegesség a gégé, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmái ellen. Boronyi, Kéthly, Tauszk, Riegler, Nuriésán József tansz. urak szilárdon bizonyították a MÁLNÁSI „SICULIA” forrás a fontinens legcúsabb természetes alkalis sós savanyuvizének minőségét.

Magyarországi főraktár:

BRÁZAY KÁLMÁN

BUDAPEST, József-körut 37.

Kapható minden gyógyszerárban, drogéria és fűszerkereskedésben.

Alsó-Fehér vármegye allspánjától.

7384—1907. alisp. sz.

Árlejtési hirdetés.

Alsó-Fehér vármegye központi közigazgatási, árvaszéki, valamint a nagyenyedi járás főszolgabírói hivatalos helyiségek fűtésére 1907/8 teli időre szűk-ségeltető 240 kbm. kemény száraz **tűzifa szállítását** árlejtés útján kívánom biztosítani.

Felhivatnak mindazok, kik a tűzifát szállítani óhajtják, hogy erre vonatkozó egy koronás bélyeggel ellátott zártajánlatukat **1907. évi szeptember hó 12-ig** hozzám nyujtsák be.

Abban megirandó, hogy a szállítandó 240 kbm. kemény száraz tűzifa mily nemű: hasáb bükk, hasáb bükk vegyes tölgygyel, 50% hasáb tölgy, vagy 8 cm. átmérőjű vastagságú ugynevezett hántott fa-e?

Az ajánlott árak betűvel is megjelölendők.

Az ajánlott fa folyó évi november hó 16-ig méterölbe rakva a megyeház udvarára szállítandó be.

Nagyenyed, 1907. augusztus 13-án.

Szász József,
alispán.

158 2—2

Lányi Lajos

női és férfi divat-üzlete
NAGYENYEDEN.

Legolcsóbban beszerezhető hazai gyártmányú árak:

Női és férfi kitűnő minőségű Kobrak-czipők. Pécsi kesztyűk, nap- és esőernyők, női, férfi és gyermek f-hérműek, nyakkendők, szövetek, voalok, batizt, zeffir, delének és kretólok, mindennemű hazai vásznak, ruhadiszek és béllés-árak, saját készítményű paplanok nagy választékban.

Sirkoszorukban nagy raktár.

Feltűnő olcsó árak. Szolid kiszolgálás. Lányi Lajos.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részv.-társ.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhető pénzüzetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kavés őrzési díj mellett.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál
Váltokat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.
Állandó betétet 5% kamattal mellett fogal el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér-megye.

100 KAT. HOLO.

A legszebb gyümölcsfák.

Kifogástalan szőlőoltványok.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió élőkéres csemete.
Sétalétrék • Diszozserpek • Rozsák
Bogyogyümölcsök stb.

1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLAK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírrugyar Reszvenytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.